

**Виконавчий орган Київської міської ради(Київська міська
державна адміністрація)
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**

**Інструкція
з охорони праці № 75
при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт**

Київ – 2024

**Виконавчий орган Київської міської ради(Київська міська
державна адміністрація)
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**

Затверджено
Наказ Київського столичного
університету імені Бориса Грінченка
«02» _____ 2024р. №112

**Інструкція з охорони праці № 75
при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт**

1. Загальні положення

- 1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.
- 1.2. Виконання вантажно-розвантажувальних робіт і експлуатація підйимально-транспортного обладнання повинні проводитись відповідно до вимог «Правил охорони праці під час вантажно-розвантажувальних робіт», ГОСТ 12.3.20-80, даної інструкції.
- 1.3. Вантажно-розвантажувальні роботи, як правило, треба виконувати механізованим способом за допомогою підйимально-транспортного обладнання, зрівнювальних площадок і засобів малої механізації.
- 1.4. Підіймати і переміщувати вантажі вручну необхідно при дотриманні норм, встановлених чинним законодавством. Вантажопідйомні машини, вантажозахватні пристрої, контейнери і піддони, що застосовуються при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт, повинні задовольняти вимоги державних стандартів або технічних умов на них.
- 1.5. Для виконання вантажно-розвантажувальних робіт з урахуванням особливостей технологічного процесу, безпечної експлуатації і утримання у справному стані підйимально-транспортного обладнання, керівник підрозділу призначає наказом відповідального інженерно-технічного працівника, у підпорядкуванні якого знаходиться персонал, що обслуговує це обладнання.
- 1.6. До самостійних вантажно-розвантажувальних робіт допускаються особи віком від 18 років, які пройшли спеціальне навчання, медичне обстеження, вступний інструктаж з охорони праці і пожежної безпеки, інструктаж на робочому місці та інструктаж з пожежної безпеки.
- 1.7. При виконанні вантажно-розвантажувальних робіт на робітників можуть діяти такі небезпечні фактори:
  - 1.7.1. Рухомі транспортні машини та частини вантажопідйимальних машин і механізмів.
  - 1.7.2. Вантаж, що рухається по інерції або під дією власної ваги по схилу.
  - 1.7.3. Підвищена запиленість повітря робочої зони при навантаженні-розвантаженні матеріалів, що пилять.
  - 1.7.4. Знижена(підвищена) температура повітря робочої зони.
  - 1.7.5. Гострі краї, задирки і шорсткість на поверхнях обладнання та тари з

матеріалами, речовинами.

1.7.6. Фізичні перевантаження статичної і динамічної дії.

1.7.7. Падіння вантажу.

1.7.8. Ураження електричним струмом.

1.8. Робітники, які мають кілька суміжних професій і за умовами роботи часто міняють свої робочі місця, зобов'язані пройти інструктаж з охорони праці на робочому місці з кожної виконуваної роботи.

1.9. При вантажно-розвантажувальних роботах із застосуванням транспортних і вантажопідіймальних машин робітники допускаються до роботи після інструктажу щодо безпечної експлуатації цих машин.

1.10. Якщо автомобілі встановлюють для навантаження або розвантаження поблизу будівлі, то необхідно передбачати колесо відбійний брус, який би забезпечував відстань між будівлею і задньою частиною автомобіля не менше 0,8 м. Відстань між автомобілем і штабелем вантажу повинна бути не менше 1 м.

1.11. Складувати матеріали, що розвантажуються, дозволяється тільки в місцях, для цього призначених.

1.12. При одночасному перенесенні, укладанні вантажів кількома вантажниками слід узгоджувати свої дії так, щоб не травмувати один одного інструментом або матеріалами, що розвантажуються (переносяться).

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Одягти спецодяг.

2.2. Забороняється працювати в легкому взутті (капцях, босоніжках та ін.)

2.3. Перевірити справність вантажозахватних пристроїв, такелажного інструменту, механізмів (при наявності), привести в порядок робоче місце і проходи.

2.4. Про всі помічені несправності доповісти керівнику робіт. До усунення несправностей роботу не розпочинати.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. При вантажно-розвантажувальних роботах.

3.1.1. При розвантаженні важких предметів попередньо укласти на підлогу прокладки, щоб уникнути притискання руки або ноги при опусканні вантажу.

3.1.2. Сипучі і такі, що пилять, розвантажувати та переміщати в захисних окулярах та протипилових респіраторях; робітники повинні ставати з навітряної сторони.

3.1.3. Завантаження та розвантаження речовин і матеріалів, здатних до утворення сумішей, слід робити в спеціально відведених місцях з дотриманням заходів безпеки.

3.1.4. При переміщенні легкозаймистих рідин, балонів з газами, горючих матеріалів курити і користуватись відкритим вогнем для будь-яких цілей забороняється.

3.1.5. Навантажувати, розвантажувати і переміщувати кислоти, луги, отруйні речовини слід обережно, дотримуючись таких заходів безпеки:

- 3.1.5.1.Переміщувати бутлі необхідно на спеціальних візках(навантажувати і розвантажувати бутлі слід тільки вручну).
- 3.1.5.2.Переносити бутлі можна тільки за ручки міцних футлярів двом робітникам.
- 3.1.5.3. Переносити бутлі на спині або на плечах забороняється.
- 3.1.5.4.Забороняється нахилити при перенесенні пусті бутлі з-під кислот та їдких речовин, бо в них можуть бути залишки рідини.
- 3.1.6.При переміщенні вантажів, що котяться(рулонів паперу, бочок, барабанів та ін..) вручну, їх належить штовхати перед собою.
- 3.1.7.Навантаження, розвантаження і переміщення балонів з стисненими і зрідженими газами має здійснюватися у відповідності до вимог Інструкції з охорони праці при транспортуванні, зберіганні та експлуатації балонів з газом.
- 3.1.8.При навантаженні і розвантаженні вантажів в ящиках для запобігання пораненню рук виступаючі цвяхи і кінці залізної обв'язки необхідно загинати.
- 3.1.9.При перенесенні вантажу на носилках необхідно йти в ногу з напарником.
- 3.1.10.Довгомірні вантажі(дошки, труби тощо) робітники мають переносити на тому ж самому плечі. Піднімати і опускати вантаж слід по команді. При скиданні вантажу всі робітники мають знаходитись з однієї сторони від нього.
- 3.1.11.Вантажно-розвантажувальні роботи, що виконуються вручну, повинні проводитись при дотриманні норм, які обмежують підіймання та перенесення важких речей залежно від статі і віку працівників.
- 3.1.12.Гранично допустима маса при підійманні і переміщенні вантажів при чергуванні з іншою роботою(до 2-х разів на годину) для жінок – 10 кг. Підіймання і переміщення вантажів постійно протягом робочої зміни – 7 кг. Сумарна маса вантажу, що переміщується протягом кожної години робочого часу, не повинна перевищувати для жінок:
з робочої поверхні-350 кг;
з підлоги-175 кг.
- 3.1.13.Переміщення вантажів з робочої поверхні для чоловіків не повинно перевищувати 50 кг. Підіймання вантажу масою понад 50 кг треба здійснювати двом чоловікам. Підіймання вантажу з укладкою в штабель вручну не повинно перевищувати 2 м для чоловіків і 1,5 м для жінок.
- 3.1.14.При складуванні вантажів на стелажі необхідно користуватись тільки перевіреними і справними драбинами з гумовими або іншими наконечниками, які виключають ковзання драбини по підлозі. Не приставляти драбини до трубопроводів, рам вікон та електропроводки, а також не триматись за них при складанні або розбиранні стелажів. Драбини мають бути з металевими стяжками.
- 3.1.15.При складуванні будівельних та інших матеріалів їх укладають таким чином:
- 3.1.15.1.Цеглу-в клітки на висоту 1,7 м(25 рядів на плашку).
- 3.1.15.2.Плиткові матеріали-в стопки висотою до 1 м, черепицю-в штабель висотою до 1 м, укладену на ребро з прокладками.
- 3.1.15.3.Радіатори-в штабель висотою до 1 м.
- 3.1.15.4.Теплоізоляційні матеріали-в штабель висотою до 1,2 м в сухому приміщенні.
- 3.1.15.5.Скло в ящиках-вертикально в один ряд на підкладках.

- 3.1.15.6. Дрібносортний метал-в стелажі висотою до 1,5 м.
- 3.1.15.7. Прокатний метал(лист, швелер, двотаврова балка і труби діаметром до 300 мм)-в штабель висотою до 1,5 м з підкладками і прокладками.
- 3.1.15.8. Пиломатеріали-в штабель, висота якого при рядковому укладанні має складати не більше половини ширини штабеля, а при укладанні в кліті-не більше ширини штабеля.
- 3.1.16. При укладці на піддони вантаж не повинен виступати за межі піддонів більше ніж на 20 мм з кожної сторони.
- 3.1.17. Забороняється:
- 3.1.17.1. Знаходитись на вантажі(ящику, контейнері, довгомірних предметах тощо) під час його переміщенні вантажопідйомними механізмами.
- 3.1.17.2. Переносити вантажі на верхні поверхи сходами, які не мають поручнів, при їх пошкодженому стані та при недостатньому освітленні.
- 3.1.17.3. Захаращувати проходи і проїзди.
- 3.1.17.4. Працювати на слизькій підлозі, при наявності вибоїн, ям, схилів, нерівностей, захаращенні чи недостатньому освітленні робочих місць, проходів і проїздів.
- 3.2. При навантаженні, розвантаженні і перевезенні вантажів автомобільним транспортом.
- 3.2.1. Вантажний автомобіль, який знаходиться під навантаженням або розвантаженням, має бути поставлений на гальма.
- 3.2.2. Перед відкриванням бортів вантажного автомобіля слід переконатись в безпечному розташуванні вантажу в кузові. Відкривати борт потрібно одночасно двом робітникам під контролем водія, при цьому знаходитись потрібно збоку від борту, що відкривається.
- 3.2.3. Робітникам, зайнятим навантаженням і розвантаженням вантажного автомобіля, забороняється:
- 3.2.3.1. Запускати двигун автомобіля.
- 3.2.3.2. Працювати на автомобілях або причепах з несправними підлогами, бортами і запорами кузова.
- 3.2.3.3. Користуватися для зв'язування мотузками з потертими місцями та вузлами.
- 3.2.3.4. Сідати на борти і кабінку та на вантажі, які вище бортів, стояти на підніжці автомобіля.
- 3.2.3.5. Знаходитись в кузові вантажного автомобіля, причепа при навантаженні вантажів механізмами або з бункерів.
- 3.2.4. Перевезення вантажників в кузові не допускається. Вони повинні знаходитись в кабіні.
- 3.2.5. При навантаженні й укладанні вантажів в кузов автомобіля необхідно дотримуватись таких правил:
- 3.2.5.1. При завантаженні навалом вантаж має бути не вище борту кузова. Розміщувати вантаж слід рівномірно по всій площині кузова.
- 3.2.5.2. Штучні вантажі, які перевищують висоту борту, необхідно ув'язувати.
- 3.2.5.3. Висота вантажу має бути не більшою 3,8 м від поверхні дороги до найвищої точки вантажу.
- 3.2.5.4. Ящики, бочки та інший штучний вантаж має бути укладений щільно, без проміжків, щоб під час руху він не міг переміщатись по кузову.

3.2.6. При навантаженні, розвантаженні і перевезенні довгомірних вантажів необхідно дотримуватись таких правил:

3.2.6.1. Довгомірні вантажі перевозити на автомобілях з причепами або напівпричепами.

3.2.6.2. Завантажувати довгомірний вантаж по діагоналі в кузові, залишаючи виступаючі за бокові габарити автомобіля кінці, та захарашувати двері кабіни водія вантажем забороняється.

3.2.7. Скляна тара з рідинами приймається до перевезення тільки в спеціальній упаковці. Її необхідно установлювати вертикально (пробкою догори).

Забороняється установлювати вантаж у скляній тарі один на одній (у два ряди) без відповідних прокладок (дощок), що захищають нижній шар від розбивання під час руху.

3.2.8. При установленні вантажів неправильної форми та складної конфігурації, крім вантажів, які не допускається кантувати, їх слід розташовувати таким чином, щоб центр ваги знаходився найнижче.

3.2.9. Водіям автомобілів дозволяється за їх згодою виконувати роботи з навантаження і розвантаження вантажів масою одного місця не більше 20 кг для чоловіків і 7 кг для жінок.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибрати місце проведення робіт.

4.2. Зібрати інструмент і пристрої, покласти їх у відведене для цього місце, звільнити місце роботи від допоміжних пристроїв та обладнання, вантажопідйомних механізмів.

4.3. Оглянути місце роботи і переконатися в тому, що всі вантажі надійно закріплені і захищені від негоди (дощу, снігу).

4.4. Про всі помічені недоліки негайно повідомити керівника робіт.

4.5. Зняти спецодяг і покласти його в призначене для цього місце.

4.6. Вимити руки і обличчя водою з милом або прийняти душ.

5. Вимоги безпеки в аварійній ситуації

5.1. Ситуація, що може призвести до аварії чи нещасного випадку, можлива у разі: падіння вантажу, опіків, несправності обладнання чи пристосувань, ураження електричним струмом, падіння з висоти, поранення, пошкодження тари, упаковки тощо.

5.2. При виникненні такої ситуації негайно припинити роботу, відключити електроенергію, зупинити вантажопідйомні машини, огородити небезпечну зону, не пускати до неї сторонніх осіб.

5.3. Повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.4. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу; у разі необхідності викликати «швидку допомогу».

5.5. Надання першої медичної допомоги.

5.5.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела

живлення, а при неможливості відключення — відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

За відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу.

В усіх випадках ураження струмом потерпілому заборонено рухатися, тим більше продовжувати роботу до прибуття лікаря.

Заборонено закопувати потерпілого в землю, тому що це завдасть йому лише шкоди (можливість інфікувати мікробами) і приведе до втрати дорогоцінного часу для рятування.

5.5.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язувальний матеріал на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету немає, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати розчин йоду зазначеним чином при забруднених ранах

5.5.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку закріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею або іншим подібним предметом.

Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При підозрі на перелом черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрі на перелом хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.5.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами.

При потраплянні кислоти або лугу на шкіру ушкоджені ділянки необхідно ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після чого пошкоджену кислотою поверхню обмити 5-процентним розчином питної соди, а обпечену лугом-3-процентним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При потраплянні на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після чого промити 2-процентним розчином питної соди, а при ураженні очей лугом-2-процентним розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3-процентним розчином

розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3-процентним розчином борної кислоти або 3-процентним розчином оцтової кислоти; при опіках кислотою-5-процентним розчином питної соди.

При потраплянні кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10-процентним розчином питної соди, при потраплянні лугу-розпиленням 3-процентним розчином оцтової кислоти.

5.5.5.Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами, ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3-процентним марганцевим розчином або 5-процентним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування тканини шкіри) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.5.6.Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:підняти поранену кінцівку вгору; кровоточиву рану закрити перев'язувальним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати протягом 4—5 хв.; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок у суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.6.При виникненні пожежі викликати пожежну частину за телефоном 101 та приступити до гасіння наявними засобами пожежогасіння.

5.7.Виконувати всі вказівки керівника робіт з ліквідації небезпеки.

Головний інженер Ремонтно-будівельного відділу

Юрій РУСАВСЬКИЙ

Погоджено:

Інженер з охорони праці

Сергій КОВАЛЬ

Помічник ректора з правових та кадрових питань

Юлія ДАЦЕНКО